

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

VELJA PO POŠTI 10 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.

Posamezna številka velja 1 kruno.

Ali je potrebno votum dávati?

Bilo je v spomladanskem cajti letos, kak so eti prinas peneze dojstemplali. Jugoslávija je stáre avstrijske peneze ščéla iz prometa spraviti in njéh zamenjati za nove, jugoslovánske peneze. Prvléj pa je dála peneze dojstemplati, ka de znála, kelko avstrijskih penézov jeste v našoj držávi, kelko teh penézov de mogla ednok nazáj pláčati avstrijski banki. Štemplanje je bilo vóznanjeno po celoj držávi, sakša občina je dobila pozvánje, ka naj lúdjé dájo štemplati peneze, ovak do kvár meli.

A včasih se je nastánola agitácija proti štemplanji. Hodili so temni lúdjé po vesnicaj in to gorpozivali, ka nej trebej peneze dati dojstemplati, šteri de dao štemplati, tisti de meo velki kvár, Madžari do njega kaštigali, kak ednok nazáj pridejo. Večféle takših gučov so držali tej lúdjé po naših vesnicaj.

Ino istina — lúdstvo je nej dalou peneze dojstemplati, obdržali so je domá, samo so ništerni meli telko koráži, ka so dáli peneze štemplati. Dosta lúdi je dalou samo malo penézov štemplati, vékši tál so jih obdržali domá neštemplanih. Oni agitátorje proti štemplanji so se smijáli i pilij

na svojo zmágo, lúdstvo pa je melo li nadale neštemplane peneze domá.

Pomali je prišlo spoznanje, ka so si lúdjé s touv špekulácijov včinili velki kvár. Štemplanje je bilou skončano, štemplani penezi so meli celo velávo, za štemplane peneze si dobo telko blága, kelko prvléj pred štemplanjem, a neštemplani penezi so spadnoli na 40%. Madžari so nej prišli nazáj, agitátorje proti štemplanji so se razišli — ostalo je naše lúdstvo s svojimi neštemplanimi penezi i z velkim kvárom. Lúdstvo je spoznalo svojo falingo, spoznalo svoj kvár, a se je nej moglo žé več pomágati. Lúdstvo je bilou zapelano.

Pa je bilou potrebno letos poleti nastaviti vesničke agrárne odbore za raztálanje zemlé. Vse občine so biléj pozváne k nastávanji. Pa so pálik prišli agitátorji, kvárljivi elementi, i so proti gučali, ka nej trebej odborov nastaviti, to de v kvár lúdstvi, Madžari nazáj pridejo, pa do kaštigali i tak dale. Dosta lúdi je bilou, šteri so nej ščéli agrárne odbore nastaviti. Zemla se je raztálala, kak se je mogla s tistimi odbori, štere so nastavile ništerne občine. Ino lúdstvo zdaj kričij, ka je nej vse vrédi, ka je zemla nej po pravici raztálana. Zdaj vsakši ščé zemlo meti, lúdstvo je po agitátorjih zopet zablodjeno.

Madžari so mirovni kontraktuš ratificirali i s tém pripoznali, ka naša krajina

ostáne v Jugosláviji. A naše lúdstvo je po agitátorjih kvárjeno pri štemplanji penézov i tálanji zemlé.

Volitve kóvetov do 28-ga tekočega meseca. Kóveti májo velko moč. Lúdstvo njim naprej prinesé svoje želenje i nevole, kóvet neprosi za lúdstvo njih potrebščine, on zahteva v iméni lúdstva. Ino vláda dovoli. Do zdaj naša krajina je nej mejla svojih posláncev, záto smo si nej mogli pomágati. S kóveti si odpomoremo, ž njimi dobimo svoje pravice.

Dosta je naših želenj, naših zahtev. Samij jih nemremo naprej prinesiti, to do za nás činijli naši kóveti. Kak gvúšno je potrebno pri vsakšoj hiši vértá, tak je potrebno našoj krajini kóvetov, šteri bodo od nás odebráni, za nás delali i meli naš program. Mi se na njé obrnémo i bogše nam bode.

A zopet so agitátorje na deli, šteri po vesnicaj gučijo, ka naj nedávajo votume. To so tisti agitátorje i temni elementi, šteri so nás odvrnoli pri štemplanji penézov i tálanji zemlé. Kak so nás tam v kvár spravili, tak nam ščéjo zdaj kvár včiniti. Dosta je lúdi, šteri njim vórjejo i gučijo, ka neščejo iti votum dávat.

Slovenci, najbogši naši lúdjé so nastavili „Domáčo verstveno stranko“, štera je za kandidáte postavila samo domáče lúdi, storila je to zavolo toga, ka ednok

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

»Igrače in vse lepe stvari bi Vam bili pri nas pokupili«, odgovori stara hišna Mara, ko krošnjar razklada svoje lepe reči strmečim deklíčem po mizi, »pa morali bi bili priti pred kakimi tedni, zdaj smo žalostni, grozno žalostni, ne moremo kupovati kratkočasnih reči«, in starka si briše s predprtom solze iz oči. »Imeli smo gospodiča, lepega dečka, kot angela iz noba, pa cigani so ga vzeli in duhovnega očeta so pobili, da gotovo umro, preden gospod pridejo iz vojne.«

Tako morate pa že žalostni biti«, govori prodajalec, gredoč pa je pripovedoval kupčevalkam: »Toliko velja to, toliko to, ali tudi v žalosti je treba veselja, zato barantajmo, kupčujmo! Kako, ali bova midva kaj poiskala, stari?« vpraša starega Ožbeta, ki je z vratarjem in hlapci zraven prišel. »Jaz imam lepe nožice, oglavnice za sokole—«.

»Kar je rajni stari gospod umrl, ne lovimo

več ptičev, sokolov nimamo, čemu nam bodo oglavnice«, odgovori Ožbe. »Kaj imate še?«

»Vse imam; kaj bi pa radi, stari moj?« vpraša krošnjar.

»Ali imate tudi sedla?« pravi Ožbe in namežika hlapcu, ki je ogledoval drobninarsko blago.

»Ne, tega pa že nimam,« odgovori prodajalec malo bolj tiho.

Družina izbira in izbira, kupuje in plačuje. Gredoč pa jim krošnjar razklada, ka je tukaj in tukaj novega videl in slišal. Najznameniteje, kar jim je povedal, bilo je pač to, da je vojska pred Celjem, v kateri je bil tudi grajski gospod Marko, pregnala sovražne čete Vitovčeve, in da se vojska kmalu povrne nazaj, Ta novica je veliko veselje zbudila med grajskimi; ko so se pa domislili, da bode gospod našel vse prazno in ljubljene sina ne bode, utihnilo je vse.

Krošnjar pobere svojo zbrav v visoki svoj tovornik, prime za gorjačo, opaljeno in z železom okovano, ter se poslovi. »Stojte, nekaj bi bil pozabil, le za las je manjkalo!« se obrne s temi besedami krošnjar že na vratih. — »Kaj, ko bi poklical kdo Vašega gospoda, naročeno mi je nekaj da mu povem.«

»Gospod ne pridejo doli, morate k njim ali pa meni povejte, da njim naznam,« odgovori Ožbe.

»I no, povejte mu, ako hoče, naj pridá; zaj sem se optal, krošnje ne odložim. Mož mi je pa velel, da moram besede njemu samemu povedati.«

Peter pride in škiljavo pogleda krošnjarja. Marsikoga je skrbelo, kaj li bode povedal tajec gospodu na skrivaj, ali že na pogled Petrov se umaknejo vsi.

»Kaj hočete?« vpraša Peter krošnjarja osorno.

»Doli v doli v hosti sem srečal človeka, rjavega in hudogledega, da bi se ga bil kmalu ustrašil; gorjačo sem bil že stisnil. Ta mi je naročil, naj Vam povem, da pridete drevi doli pod skalo — morate že vedeti, kje je — pa da prinesete s seboj tisto, kar ste mu potlej obljubili. Ko bi se ne domislili, je rekel, naj Vam imenujem — jaz sem že pozabil koga.«

To je Petra pretreslo in omeščalo. Namesto prejšnje osornosti ga je bila sama vljudnost; kajti posnel je iz prodajalčevega govora, da nihče drug ni, ki ga kliče, kakor sam cigan Samol, ki mu je bil bratovega sina prodal. Naglo poseže v žep in stisne možu dva zlata v roko, roteč ga, naj ne izpregovori nikomur nič o tem.

»O Bog varuj!« reče krošnjar, ko vidi rumence v roki. — Jaz znam jezik za zobmi držati. Ne bojte se, gospod! Reški vesel odide kupec.

tudi naše ljudstvo do svojih pravic pride, ka moremo na višjem mestu slobodno svoje zelenje naprej prinesiti. Naši követi do mogli tak delati, kak de naša partája ščéla, to je, kak mi Slovenci samij. Program smo vö dáli, s tem programom idemo na válastás, té program morejo naši követi vö doprinesiti. Za naše ravnitele na višjem mestu ščémo meti svoje ljudij, šteri do našoj krajini tiste sloboščine i tiste pravice doségnoli, štere smo zobstóm čakali višje jezero lejt.

Záto je naša dužnost, ka mo vsi šli votum dávat. Ni eden Slovenec ne smej domá ostáti. V kraj tirajmo agitátore, šteri proti votum dávanji gučijo. Tej agitátorje ščéjo si z nami svoje bleke i žepe li nadele puniti in nás noriti.

Izdajica je, šteri ne ide 28-ga t. m. votum dáti za „Domáčo verstveno stranko“ i njéne kandidáte, izdajica je med nami vsejmi i nad samim seboj.

Kleknove fárne sole.

Zádnye »Novine« nescsejo razmeti obscno potrebne vzgoje v naši zacsétni solaj. Sz prstov nacécanimi frázmami sze trüdiyo isztino potreti. Trgajo sze za solszko oblászt, stero szi seséjo obvarvati. I zakaj? Szamo záto, da bi szi lejko vucsitele za ponizna hlápce obdrzsale, da bi méle sereg roké kúsüvajocse decé, da bi szi vzgojile bogatásom poplate lizajocse bedáke i oszleplene szíromáke. Trüdiyo sze za to, da bi tüdi v bodocse takse norce mele, steri bi lázsam vervali, steri bi v verskoj potüljenosztu obilno darüvali.

Szkomino májo po dohodkaj od szlepo naklonyeni düsic i po návadno dobro zmérgyenoj pametivi. Konesni námen vzgoje düse po »Novinaj« pomeni vnogokrátni dobicsek za tiszto, ki szi fárne sole zselejo, ki ljudstvo na kvár nagiblejo za szvoj haszek. Zahválimo za tak vrejlo preporácsano vzgojo düse, zse dávnó poznamo to kak szredsztvo za izdobicársztvo. To sze právi sz trüdiv ljudszta nejzaszlúzsni interes vlecsiti po dánom recepti »Novine«

Fárne sole szo pripravne za predvzgojo one decé, stera bi sse dale vesila za dühovnike ali nüne. Vszáksi pameten cslovek pa more vendar razmeti, da je nam jezerokrát vecs zacsétni sol za vcsenyé obscne znanosztu potrebno, kak fárni sol z vsze drügo prevládajocsov ednosztranszkov verszkov vzgojov.

Mi ne máramo verszki fanatizstov, nam trbej privszem v zsvlennyi zavedne ljudij!

Strahoma je Peter videl, da cigan prisege že ni popolnoma držal, da je že tretjemu človeku nekoliko izdal. Kaj ko bi se vse zvedelo? Ta misel mu ni dala miru. Koliko bi bil dal, ko bi hotel cigan umreti, da bi tako nihče ne vedel za njegovo hudobijo! Naposled sklene, da gre po noči na omenjeni kraj, zakaj bal se je, da bi cigan sicer ne prišel sam v grad, kjer bi ga bili precej spoznali, ali pa, da ne bi celo kar razglasil tega hudodelstva.

Med Šumbregom in Kozjakom je kako uro dolga ravnica, gosto zarastena še dandanes. Tačas, ko se je godila naša povest, so stala ondudaj velika drevesa, zdaj pa je romalo že nekatero drevo iz te hoste v ogenj in iz ognja v zemljo, v kateri seje porodilo in zredilo; marsikatera deska iz te hoste gnije v zemlji ali se kadi pod visokim podstreškom v kmetski hiši.

Bila je mrzla noč. Mesec je bil že blizu zahodu. Pod kosmato smreko čepi dolgin cigan Samol, Zebe ga, zakaj zobje mu klepečejo v ustih in roke pomalja v ogenjček, tolik, da bi ga bil lahko v prgišču odnesel. Ni se upal večjega zakuriti, bal se je, da bi ga kdo ne zapazil, ali da bi bil svit kakega človeka privabil.

(Dalje prih.)

Velki gyülejsi

Domácese vérsztvene sztranke sze obdrzsijo v nedelo, dne 21. novembra po vélkoj mesi ali po vecsernici pri vszej cerkváj nasega krága szeverno Möre, v pripetnosztu bozsnoqa vremena pa gdé v blizsini pod sztrejov.

V Murszki Szoboti sze obdrzsi gyülejs ob 11. vöri na pláci pred ostarijov Dobraj i po vélkoj mesi pri r. kat. cérkvi; v Dolnjoj Lendavi pa ob 11. vöri pred vélkov ostarijov »Korona szálloda«.

Ob tój priliki nasztopi okoli 20 kandidátov nase Domácese vérsztvene sztranke i vecs drügi domácsi govornikov, steri razlozsijo ljudsztvu nas program. Poleg pa naproszimo vsze dobre pajdáse, naj nasemi ljudsztvu pri vszaksoj priliki dobro miszelno raztolmacsijo cile nasega prizadevanja.

Vogri so mir ratificirali (potrdili). Nasa krajina sztálno osztáne v Jugosláviji i záto nej trbej vecs inacsi premislávati. Vszaksi cslovek more iti votum dávat. To je prva nam dána prilika, da sze na szvoje nogé posztávimo za vérsztveno i jezics-on autonomijo na podlági programa Domácese vérsztvene sztranke.

Vsze drüge zvünszke sztranke sz Kleknom vréd sze pa trüdiyo za nase votume záto, da bi nász lezsi raztrgale i da bi nász v vérsztveno robsztvo szpravile.

Murszka Szobota, dne 18. novembra 1920.

Zacsaszni tanács

Domácese vérsztvene sztranke.

Domácsa kandidátna liszta.

Kandidáti za követe Domácese vérsztvene sztranke szo:

1. Kühár Stefan, Márkisavci
2. Kocsár Mátyás, Szkakovei
3. Pivár Stefan, Bratonci
4. Vezér Jozsef, Martyanai
5. Rezsonya Stefan, Renkovei
6. Füredi Ádám, Kúsztanovci
7. Hodocsek Miklos, Bákovei
8. Jansza Sándor, Brezovci
9. Siftár Jozsef, Petájnci
10. Pücko Jozsef, Beltinci
11. Jonás Sándor, Márkisavci
12. Obál Franc, Rankovci
13. Csernovics Sándor, M. Szobota
14. Terbosa Stefan, Törniscse
15. Siftár Franc, Brezovci
16. Péterka Ivan, M. Szobota

Predsztójécsi szo sze od vküppozvánoga ljudsztvu odébrali i od zacajtnoqa tanácsa Domácese vérsztvene sztranke (Hazai gazdasági párt) po zgorányem rédi gorposztavili. Tá kandidátna liszta sze je v potrditev predlozsila.

Inda je pri volitvaj eden kandidát za követa sz kákse partáje programom nasztopo i szo sze za nyega vetumi dávali. Zdjaj pa je to telko nacsi, da poedne partáje nasztopijo sz predlozsenedi kandidáti i sze votumi za partáje (sztranke) dávajo. Stera vecs votumov dobij, tüdi vecs követov. Rácsuna pa sze etak: Volilna okroglina Maribor k steroj je nasa krajina szeverno Möre podsztójnamá 16 követov zvoliti sz szplosnimi pogoji i 5 kvalificérani (z vizikimi solami) sz 5 namesztnikami. Vsze té kandidáte je mogla vszaksá partája gorposztaviti. Vzemimo pripetnoszt, da bode 64000 votumov v celoj volilnoj okroglini dojdáno za vsze partáje; po tej példi sze te racsuna, da 64000 : 16 = 4000 votumov odpádne na ednoga kandidáta, csi sze za követa izvöli. Denimo példo, da bi sze v Prekmurji 14400 votumov za vsze partáje

dálo i od tej 9600 za Domácsó versztveno sztranko. Po onom racsuni bi te tá partája 9600 : 4000 = 2 követa dobila i pa Kühár Stefana i Kocsár Mátyása.

V Prekmurji je okoli 18000 votumov i vszi volilci bodo sli volit. Naši ljudjé iz programa Domácese vérsztvene sztranke lejko szprevidijo, zakój sze nam ide. Mi scsémo nam potrebno autonomijo doszégnoti i to tüdi zadobimo, csi nase ljudsztvu pri volitvaj pokázse, da má razmenye za szvoje obscne potrebscsine. Záto vszi na voliscse i vszaksi naj votumszko kruglico v skrinycio za Domácsó vérsztveno sztranko püsztü. Pri tój skrinyci bode kandidátna liszta z znaményom „masinmláti“ (mlatilnica, cséplógép). Skrinycia de priblizsno ta zádnja v rédi za zvünszke partáje.

Zvün Domácese vérsztvene sztranke szo vsze drüge partáje lücke szvoje ljudij prinasz za kandidáte gorposztavile. Szamo rávnó Klekl-novo imé sze bliscsi med tujínszkimi. To szo pa zse dávnó zgrabili i zdaj na liszto posztavili miszlécs, sz tém sze escse dá nikelko nasi pávrov za szébe naloviti.

Csi stoj steroj zvünszkoj partáji, bodiszi za Klekl-na ali nej votum dá, on szam szebé za krmo drügem ponüdiyo i nász vsze pa pomága odávati. Pazite, na nogé sze posztavite, zdaj ali nikdár! Ne dajte sze pri tej volitvaj za nosz voditi, tüdi nej od partáje z znaményom krizsa z Kleknom. Té volitvi pomejnijo nase sztanenye i lepo bodocsnoszt ali pa vérsztveno i jezicsno robsztvo prek dugi let do nasega prerodjenja.

Vszi k volitvam! Vszi za naso Domácsó vérsztveno sztranko na nogé! Ni eden cslovik z volilnov pravícov naj ne osztáne domá! Pokázsite szveti, da tüdi mi scsémo zsvetü!

NOVICE.

Prekmurskim invalidom. Si Prekmurski invalidi, štero ste bili že v Jugosláviji nadpreglédani, (fölvizsgálaton) more vsak posei napraviti prošnjo in k prošnji priložiti prepis nadpreglédnega lista. Tisti invalidi šteri že dobivate pokojnino, prosite za ostalo pokojnino, od zasedanja Prekmurja, toje, 12. VIII. 1919, do tistoga časa kak ste prvikrát dobili pokojnino in Vi tüdi morete naznaniti knjižni izpisek. (Toje tista numera, štero máte na tistem delu čáka, šteroga stráná odtrgate.) Vi pa šteri ešče ne dobite pokojine, pa prosite, da se Vam takoj nakáže! Prošnja pa morete napraviti na naslov Deželna vláda za Slovenijo (Proverjeništvo za socijálnó skrb) v Ljubljani.

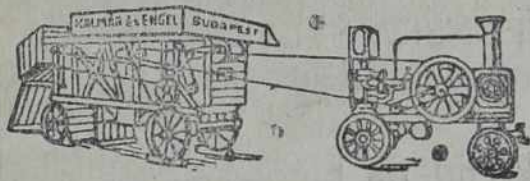
Razbojstvo. Horvát Jožef iz Kúkeča, Ernő Herceg iz Fokovc, Perš Mátyás iz Fokovc in Kárl Kühár iz Kúkeča so dné 2. novembra vdrlü v gostilno Franca Zrinsky pri Sv. Šebeščáni, razbili hišne dveri in peb šip ter vdrlü v hišo. Tam so raztrgali postelj Petra Gergar in razčesali slamnik. Škoda je nad 500 K. Flikovce išče biroviya, ka jih kaštiga. Istotam se je vršil tüdi poboj, pri kateren je bil Aleksander Lanjšček iz Tobovec od Jožefa Horvát zaboden z bajoneton, Jožefa Horvát sprva popegnil, a je prišel nazaj. Išče ga biroviya.

Poneszrecsenedi agitátor i za kandidáta klerikálne sztranke (papi párt) povisani goszpod Szever iz Dolnje Lendave je szmolo meo. Nisterni dén pred ednim kédnom je po szvoji poti prenocsó pri Dobraj v M. Szoboti. Ob tej priliki sze je nyemi neprilika zgodila. Privoscsó szi je eden cigár v poszteli, medtém pa je vendar zászpo. Od

zsarécsoa cigára sze je zacsnola pozstela zsariti i goszpod kandidat pa sze szmoditi. Na szrecso sze je prebido, szebé z nevarnoszti szpravo i vsze drúgo pogaszno zvün trafike, stero je nameno med nyega poszlsúajocse pojbicse razlücsati, je do pepéla zgórela. Pri tój nevoli pa sze je za nyega Bogi hvála niksa véksa neszrecsa nej pripetila, záto nyemi gratuliramo i nyemi té tanács dámo za dalésnyo pot: »Sto sze v poszteli sz cigárom spila, szebé i drúge v nevoló tirál«

Nastanovitev bolniške blagajne (betegsegélyző pénztár) za Prekmurje v Murški Soboti. Začétkdm novembra 1920 je začélo poslovati v Murški Soboti, Glávna ulica (v hiši stáre šparkase) Poslovalnica okrajne bolniške blagajne ljubljanske v Murški Soboti. Tej bolniški blagajni morejo v zmislu zákona priglasiti svoje delojemalce vsi meštri trgovci, gostilničarji itd. in sicer tekem treh dni, ko izide tozadevni razglás civilnega komisárijáta za Prekmurje v Murški Soboti, ki se je že razposlal vsem županstvom v Prekmurju. Vsak delodajalec mora naznaniti pri tej bolniški blagajni: vajence, pomočnike, natakarje, natakarice in drúge uslužbence, ki so zaposleni pri njegovem obrtu. Kdor ne bi naznanil, bo v zmislu § 67. bolniško-zavarnovalnega zákona kaštigani z globo do 400 kron. Naznaniti je treba pismeno in sicer mora obsegati prijava 1. ime in priimek delojemalca, 2. rojstni dan, mesec in leto, 3. rojstni kraj, 4. opravilo (poklic, kaj dela), 5. stan (samski, oženjen ali vdovec), 6. od kedaj je v službi, 7. zaslužek (pláča) in sicer: koliko zasluži na dén, teden ali mesec ter če dobive prosto hráno in stanovánje. Natančna pojasnila lahko dobe obrtniki pri zgoraj omenjeni bolniški blagajni ustmeno vsak dan od 8—12 ure dopoldné ter od 2—5 ure popoldne ali pismeno.

Programi »Domáče vérvstvene stranke« se dobijo v M. Soboti v oštariji Péterka. Vsakši što má pravico voliti pride na volišče i pustij kruglico v škrinyico za Domáčo vérvstveno stranko z znaményom mlatilnice (cséplő gép) na kandidátni listi. To znaménye jeste takše:

Kak vidite na škrinjici to znaménje, pustite kruglico notri v to škrinjico! To so vaši kandidátje!

Neveljavni dinárski bankovci. Zagrebška podružnica Narodne banke jávlja, db se nahájajo v prometu pet in deset dinárski bankovci, štero je vó dála Serbska privilegirana banka in ki so bili leta 1915 škartirani in sprometa vó potégtnjeni. Za časa okuparje Srbija pa so vogri te na petih mestih preluknjane bankovce odnesti s sebov in so se sedaj naenkrat pojzveli v prometu. Ker so tuknjice na bankovci za keljene s papirjem, jih ljudi v svoji nevednosti prejemajo. Bank opomina občinstvo, naj pázi naté bankovce in jih naj nezeme. Túdi jesto v prometu faltifikati tisoč dinárski bankovcev. Fatifikat se pozna posebno na vodnem odtisu Miloša Obiliča po jáko koničastem nosu.

Mariborska eskomptna banka naznánje dá sem tistim ki doláre májo, naj se paščijo odati zdaj tečás dokeč dobro ceno májo, záto ka sakši dén do falejši.

V Pečórovci s cérkvi je nikák íkradno t. m. 13. zláto svestvo, in srebrni pehár, štero okolik podriho milion vrednosti má.

Isztina ali lázs? Po M. Szoboti sze sepece i szeposzédi sze gucsi, da szo v ednoj vésvi gorécsega kandidáta Klekl-na od njegove agitácije razburjeni ljudé v hlev záprli. Po poláganyi pa

szo prej záglózdo od dvéric na tlej pozábli i zgráblenomi sze je poszrecsilo odszkocsiti. Drúgi pa gucsijo, da sze je vsze to z oszmojenim kandidátom Sevrom zgodilo. Kelko isztine je na tóm, to bi nam znala imenüvána goszpada povedati.

Našim čítateljém naznánje dámo, ka v to številko smo od Domáče vérvstvene partáje program priložili.

Zaplenjeni milijoni. Osješki vele trgovec Hungar Hahn, je ščeó v Stalijo 20.000 dolárjev vtihotapiti, samo kasenjemi to ne po srečilo, ár soga na meji zgrabili, dolára so zaplenili, in njega aretirali. Ta znasek odgovárja približno tem milijonan jugoslovanskih kron.

Cene na Dunaju. S 1. novembrom so življenske cene drakše grátale. V restavracijah se je zdignola cena jesti za 30—40%. Črna káva stáne 10 K, bela 14 K. Jajca so že po 20 kron. Hotelska soba za eno noč 100 kron.

Orožniški dopusti. Po najnovéjši narédbi imajo orožniki pravico na 20 dni dopusta vsako leto z vsemi pristojbinami.

Priznanice do 1000 K. do po novi narédbi fin. ministro izplačati do 1. aprila 1920. One za večje zneske bodi obrestovane po 3% in amortizirajo do 31. decembra 1930.

Posláno.*

Klekl Jožef v. p. plebánoš, v Črenšovci stó-jéči, reditelj in izdajatelj lista, novembra 7-ga 1920. piše v svoje »Novine«, ka sam jaz podpisani stranke kandidat Škrabán, kak Martjančarje gučijo, záto more biti követ, ár ovak do ga domáči mogli hrániti, če de pa posláneec, té de se sam hráno. Na dale g. Klekl plebánoš, kak »Novin« izdajatelj pišejo, demokrati ga ščeó zdaj na svojo demokrátsko stranko pridobiti. Na to nyim jez krátki odgovor dam, že za toga volo, da mislim, ka sam nji ednok vido na ednom velkom senji, té so krajine keje odávali. Ešče njim to túdi mam praviti, oni so bili pri Šebeščáni ne dober plebánoš i od tistec so odišli v Ameriko, što je tú pa tam ne dober bio, kak bi on v Črenšovci dober bio?

Ob slednjim gospon Klekl, kak »Novin« reditelj in izdajatelj, dokeč oni meni to notri ne posvedočijo, ka so oni pisali od méne in od Martjančarov, tečás so oni pred menov *gyálen hűdobnyák*.

Martjanci, 1920. novembra 16.

Francz Škrabán

Restaurater

a „Fogadó“ és az Ungarische
Gastgeberbe-Zeitung szaklapok
munkatársá.

* Za vsebino tega spisa uredništvo toliko odgovorno, koliko to določa zakon. Uredništvo.

POLITIČEN PREGLED.

RATIFIKÁCIJA (podpisanje) MIRŪ MED OGRSKOV in JUGOSLÁVIJOV. V ponedlek, 15. novembra t. l. je ogrska ljudska zbornica, soglasno odobrila mirovno pogodbo, sklenjeno letošnje pomlad Neully-ji z Jugoslávijov, kakor túdi z ostalimi držávami, s katerimi se je nahájala v vojnem stánji. S tem je Ogrska na slovesen način vnonič potrdila mirovno pogodbo in se je konečno in za véčno odrekla vsem pokrajinam, katere so prej spádale k ogrski držávi in katere so vsled miru pripadle k Čehoslovaški, Románski in Jugosláviji. S tem je Ogrska na slovesen način pripoznala túdi, da spáda Prekmurje za vedno Jugosláviji; záto je pokopano zádnje vüpanje onih, ki so ešče računali s tem, da dobi Ogrska Prek-

murje nazáj. Prekmurje torej postalo tál Jugoslávije, prebivalci Prekmurja pa Jugosláváni.

Z **ITÁLIJOV** je naša kraljevina skoraj istočasno prišla do mirovnega dogovora. Sicer ta dogovor za nás ni ugoden, ker smo s krvavečim srcem morali záčasno pustiti preko pol miliona naših bratov pod laškim gospodstvom, toda za to pa je naša držáva dobila na vseh straneh proste roke proti zvénejšjim in notranjim sovražnikom. Jugosláviji pripáde cela Dalmácija izvemši glávne mesta Zadra z bližnjo okolico, kakor túdi vsi dalmatinski otoki. Itáljija dobi samo otoke Lušin, Čreš, Lastvo in Pelagruž, Reka postáne neodvisna držávica.

NA GRŠKEM so se vsled smrti kralja izvršile nove volitve v ljudsko zbornico, ker je bilo potrebno, da ljudstvo pokaže svojo voljo, ali hoče ostati pri sedanji obliki vladanja (kraljevina) ali hoče imeti rajše republiko pod predsedstvom dedanjega vsegamogočnega ministerskega predsednika Aenizelosa. Menda ves svet je pričakoval veliko zmago Venizelosovih pristašev, v največje presenečenje pa so z veliko večino zmagali njegovih nasprotniki. Vsled tega je verjetno, da se povrne na prestol prejšnji kralj Konstantin ali pa da postáne kralj njegov sin, Pavel.

V **RUSIJI** je sovjetska vladna vojska popolnoma porazila svojega zadnjega sovražnika generala Wrangela, ki je z ostanki svoje armade na ladijah zbežal iz Krima. S tem je Rusija dobila nazaj še zádnje ozemlje (Krim), ki je bilo v rokah nasprotnikov ruske vlade.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK.

GOSPODARSTVO.

Sádne tropine — dobra krma za živino.

Primankuje nam krme, kar utegne postati še zelo občutno; Mnogo nájlépše živine pride radi tega, proti naši volji, mesárji pod nož. Radi tega je zelo vážno, da uporabimo za krmo goveji živini in prešičem vse, karkoli ima v tem oziru kako vrednost in tako z ráznimi nadomestki skušamo izravnati ogromen primanjkljaj. Sádjereja je v Prekmurji, posebno na »Goričkem« lepo razvita, letošnji sádni pridelek je bil še precejšen. In tu imamo v sádnih tropinah, ki jih navádno zavržejo, izborno krmilo, ki nam lahko veliko pripomore. Na vagone tropin se lahko pokrmi goveji živini in prešičem, kakor to delajo že v mnogih drugih deželah.

Za krmo zo uporabne le zdrave, sveže, posušene in nakisane tropine. Če túdi so bile dvakrat prelete in dvakrat odtisnjene, imajo vendar še veliko redilnih snovij. Preiskava je dognala, da imajo take tropine:

sveže 27% tvarine, 1.5% beljakovine, 1.4% tolšče in 4.9% sladkorja,

suhe 91.5% suhe tvarine, 5.2% beljakovine, 4.9% tolšče in 60.8% sladkorja.

Iz tega je razvidno, da so sveže tropine najmanj toliko vredne kakor kako drug potrebno krmilo npr. krmska repa, in da so doslej boljše od marsikate današnjega močnega krmila. Suhe tropine pa niso nič slabejše nego dobro seno. Tropine, ki so se upvrabliale za ocet (jesih), niso za krmo, zlasti ako so se odtisnile že pozno, ko so popolnoma skisale!

Pri tropinah za krmo pa ne prihaja v poštev samo redilnost, ampak túdi ugodni vpliv ki ga ima taka hrana na prebavo. Poživlja namreč prebavila in s tem pospešuje tek in prebavo.

Protí krmljenju s sádnimi tropinami torej ni nikakega pomisleka, ako so le snažne in zdrave.

SALAY ABEL FOTOGRAF GLAVNI TRG v hiši g. Reich-a

povékšanje kejpí od 200 K višje!

Sveže sádne tropine se najbolj prilagajajo prašičem; pa tudi goveji živini teknejo dobro. Pokrmiti jih je treba, preden kipe (vrejo) ali pa potem, ko so pokipele. Pokvarjene (plesnive, gnile) tropine so pa seveda škodljive.

Za živino so najprimernejše suhe tropine, ker jih pokladamo po málem dolgo časa. Ako sveže tropine razgrnemo nekaj dni na solncu ali pa v kakem zračnem prostoru pod streho, npr. na podu, pod kozolcem itd. in jih večkrat preméšamo, se kmalu toliko osuše, da se ne pokváriojo. Paziti pa moramo pri tem, da jih ne ujáme dež, ker potem se ne posuše izlepa. Suhe sádne tropine so izvrstno nadomestilo za razna druga umetna krmila. Posebno jih priporočajo za molzne krave.

Ako tropin ne moremo svežih pokrmiti niti posušiti, jih trdno stlačimo v primerne posode ali v jáme, kjer skišnejo. Tudi take so dobre za govejo živino in prašiče.

Svežih tropin dámo posamezni živali na dan do 20 kg v več obrokih, suhah razmeroma manj.

Isvoz žrebet je dovoljen za belgijsko in noriško fajtov starosti do dveh let in sicer od letnika 1918. največ 500 gláv, od 1919. in 1920. po 1000 gláv največ. Generalna direkcija za carino je odločila, da se smejo konji izvažati la čez carinarnice v Mariboru in Borovnici. To je bilo že 6. oktobra naznanjeno deželni vládi, ki pa je komaj v 16 dnevah to razglasila. Zdaj šele razmimo, zakaj so zádne časa čakovski židi tak kúpivali žrebeta. Žid pač le vse prej zve, kak pa en pošten človek. Kaj če bi se šla deželna vláda k židom vüčít, kak so to včini, da kmet tudi s právem kajti neke zve.

Goveja kúga se je prikazala na večih mestah v Poljski. Da bi se ne mogla tota bolezen prek prnesti v našo držávo je zabránjeno iz Poljske notri voziti v nešo držávo 1. živino iz zaklane máre in drugi prežvekovalci, 2. kosi ali odpadki od pužvekovalcov, frišni ali suhi, 3. suho krmo za máro, slamo, nastiljo in gnoj, 4. núcano štalno orodje, škir, nošen gyant, če bi se štel odati, tudi obütev in cunje. Če bi bilo seno ali slama za omotanyi drugih reči od tam poslanih núcano, se mora, ko se blágo odpre, takoj pokončati. Ker bi te prepoved prestopil, bode kaštigani najštrožje.

KUPUJEM

lenovo semen, svinsko mást, ter méd in vosek, in sploh vse deželne pridelke po najvišjoj dnevni ceni vsaki dén. Na lagri mam vse felé špecerijsko blágo: melo, sol, cukér, kávo, petrol, žájfo itd. ter železnino, cveke, sekire, lopate, rasoja, podkovi itd.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blagom
= v MURSKI SOBOTI =
(prek od židovske cerkve).

Heklič Števan

trgovina z železnim blágom
v MURSKI SOBOTI, Lendavska vilica.

PRIPOROČA Z NOVIČ DOBLENÓ ŽELEZJE, ŠPARHERDE, OBROČE, RORE (csöveket), ŠTRIGLE, CVEKE, POSODO, ŠKÉRI (szerszámok) itd.

RAZGLAŠÜJTE v „PREKM. GLASNIKI“!

Štampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

Trgovci in drugi, šteri ščéjo prodávati naše novine, naj nam to naznanijo.

Zaslúžijo 20%.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, podružnica v MURSKI SOBOTI.

Brzojavni naslov:
JOGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejma

VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN
In jih obrestuje po 4⁰/₁₀ čistih brez
odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke, trgovske in druge vsakovrstne kredite. Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih-papirjev in valut po dnevnem kurzu.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska Sobota.

Centrala v Mariboru.
Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po 3¹/₂⁰/₁₀. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.